

ESRA

INNEHÅLL

Bakgrund	1
Löpande kommentar	3
Reflektion	6

ESRAS BOK

(Lars Mörling 2021)

BAKGRUND

Medisk-Persiska Imperiet

Koresh (553-530 f.Kr) var kung av Persien och befälhavaren av den medisk-persiska armén som intog Babel 539 f.Kr. Koresh var den som samma år lät judarna återvända till Juda och Jerusalem för att bygga upp templet (Esra 1:1-4, Jes 44:28). Efter Koreshs död 530 f.Kr. efterträddes han av sin son **Kambysses II** (530-522 f.Kr). Han intog bland annat Egypten år 525 f.Kr. Kambysses bror **Bardiya**, styrde därefter ett antal månader år 522 f.Kr. **Dareios**, även kallad Darejavesch I, tog makten genom en kupp (522-486 f.Kr, Esra 4:4-5, Hagg 1:1, Sak 1:1). Han utvidgade imperiet mot norr och öster. Han införlivade Centralasien och delar av Indien. Han efterträddes av **Xerxes**, som även kallades Ahasveros (486-465 f.Kr, Esra 4:6, Ester 1:1). Det var under hans regering som Ester blev drottning av Persien. Han gjorde ett misslyckat försök att inta Grekland (482-479 f.Kr). Han efterträddes av **Artaxerxes**, som även kallades Artashasta (465-423 f.Kr, Esra 7:1, Neh 2:1). Han var till en början mycket skeptisk till att judarna skulle få bygga upp Jerusalem (Esra 4:18-22), men genom ett Guds under ändrades hans inställning genom Esra den skriftlärd, år 458 f.Kr. (Esra 7:6). Kungens positiva inställning fortsatte därefter genom Nehemja år 446 f.Kr. (Neh 2:1-10).

Bokens indelning och datering

Esra och Nehemja var samtida och från början var deras böcker en enda bok. Delningen skedde först på 800-talet e.Kr. och den blev standard på 1200-talet.

Esras bok är, precis som Daniels bok, skriven på arameiska och hebreiska. Den skrevs troligen i slutet av 400-talet f.Kr. och kan delas i två huvuddelar:

A. Historisk del (1:1-6:22)

1. Folkets återkomst till landet (1:1-2:70)
2. Offertjänsten och tempelgrunden (3:1-13)

3. Arbetet på templet stoppades (4:1-24)
4. Arbetet på templet återupptogs (5:1-6:22)

B. Esras närhistoria (7:1-10:44)

1. Esra reste till Jerusalem (7:1-8:36)
2. Folkets otrohet (9:1-10:44)

Författare

Esra är troligen författare till boken. Några anser att han även är författaren till Nehemjas bok. Men den boken är mestadels skriven i jag-form och har kallats för en biografi. Många rabbiner anser att Esra dessutom var författaren till Krönikeböckerna. Han anses ha spelat en avgörande roll i samlandet och bevarandet av Gamla Testamentets skrifter, efter fångenskapen.

Esra kom från översteprästlig släkt och kallades "skriftlärd". Han hade funnit nåd inför kung Artashasta (Esra 7:1-8). I en skrivelse från 458 f.Kr. kunde man läsa att Esra hade fått i uppdrag att resa till Juda för att etablera Moses lag i landet. Han skulle undervisa judarna i Guds lag och sätta upp domstolar som skulle döma efter både Moses lag och Persiens lag (7:25-26). Detta måste betraktas som ett mirakel och Esra prisade Gud för vad som hänt (7:27-28). I Nehemjas bok ser vi att Esra ledde en grupp leviter i högläsning av lagen för folket (Neh 8:1-8).

Tema

Guds lag återupprättades och fick en ledande ställning bland judarna.

Skriftrulle från Israel

LÖPANDE KOMMENTAR

A. Historisk del (1:1-6:22)

1. Folkets återkomst till landet (1:1-2:70)

Året var 539 f.Kr. och det Medisk-Persiska riket hade intagit Babel. Darejaves, Mediens kung var den som officiellt ledde riket, men Koresh, Persiens kung, var befälhavaren som intagit Babel. Kung Koresh tillät judarna att återvända till sitt land för att återuppbygga templet i Jerusalem (1:1-4, Jes 44:28, Jer 29:10). De fick med sig alla tempelkärl som Nebukadnessar fört till Babel 586 f.Kr.

Det visade sig att runt 50 000 personer återvände till landet. Troligen anlände folket 538-537 f.Kr. Detta innebär att de allra flesta av judarna antingen inte kunde eller inte ville återvända. De som återvände fick mängder av silver och guld som gåvor. Man kan undra varför. Troligen var de flesta gåvogivare judar, men även från andra folk. Säkert gavs gåvorna mot löfte om framtida förbön till Israels Gud i Jerusalem.

Det är viktigt att påminna sig om att judarna var fortfarande att betrakta som slavar under perserna. De hade fått tillåtelse att flytta inom imperiet. I deras böner kom också deras självförståelse fram: *"Slavar är vi, men vår Gud har inte övergett oss i vårt slaveri, utan lät oss finna nåd inför Persiens kungar så att de gav oss mod och kraft till att bygga upp vår Guds hus igen och resa upp dess ruiner. Och han har gett oss en skyddad plats i Juda och Jerusalem."* (9:9). Detsamma ser vi i en bön i Nehemjas bok (Neh 9:36-37).

2. Offertjänsten och tempelgrunden (3:1-13)

- **Altaret byggdes upp (3:1-6)**

Det skulle ta tid att bygga templet samtidigt som tillbedjan av Herren var prior ett och därför startade man med offeraltaret: *"De uppförde altaret på dess plats, eftersom de var rädda för folken där i länderna omkring. På altaret offrade de brännoffer åt Herren, morgonens och kvällens brännoffer."* (3:3).

- **Grunden lades för templet (3:7-13)**

År 536 lades grunden för templet på exakt den plats där Salomos tempel stått 50 år tidigare. De gamla som mindes det första templet grät medan de unga jublade: *”Men många av prästerna och leviterna och huvudmännen för familjerna, de gamla som hade sett det förra huset, grät högt när de såg grunden läggas till detta hus. Många andra jublade och var så glada att de ropade med hög röst. Man kunde inte skilja mellan det glada jubelropet och folkets högljudda gråt, för folket ropade så högt att ljudet hördes vida omkring.”* (3:12-13).

3. Arbetet på templet stoppades (4:1-24)

- **Serubbabel och Jeshua ledde arbetet (4:1-5)**

Serubbabel var av kunglig släkt och finns med i Jesus släkttavla (Matt 1:12). Han var judarnas ståthållare (6:7). Jeshua eller Josua var av översteprästlig släkt. Båda omnämns i Haggais och Sakarjas böcker (Hagg 1:1, Sak 3:1, 4:9).

- **Samarierna ville vara med i tempelbygget (4:1-5)**

Det fanns folk i landet norr om Jerusalem som assyrierna hade tvångsförflyttat dit (2Kon 17: 24-41). Dessa folk blev samarierna. De tillbad Jahveh plus sina egna gudar och nu ville de vara med i tempelbygget, men judarna sa blankt nej. Det blev sådana motsättningar att hela tempelbygget stannade av ända till Darejaveshs regering (522-486 f.Kr, Esra 4:4-5). I verkligheten låg tempelbygget nere till 520 f.Kr.

- **Exempel på senare motstånd (4:6-24)**

Först hänvisas till en skrivelse under Ahasveros eller Xerxes regering (486-465 f.Kr, Esra 4:6). Det var Ahasveros som Ester gifte sig med (Ester 1:1). Nästa skrivelse kom från Artashasta eller Artaxerxes (465-423 f.Kr, Esra 4:7-24). Denna skrivelse innebar att kungen förbjöd allt byggnadsarbete i Jerusalem. Den måste ha kommit när Artashasta var ny som kung, runt 465 f.Kr, eftersom samma kung stödde både Esra och Nehemja ett antal år senare.

4. Arbetet på templet återupptogs (5:1-6:12)

- **Profeterna Haggai och Sakarja (5:1-2)**

Året var 520 f.Kr. och templet var långt ifrån färdigt, fast grunden hade lagts redan år 536. Problemet var motståndet från andra folk i närområdet. Ett

annat problem, som blev tydligt i Nehemjas bok, var att Jerusalem var närmast öde (Neh 2:3, 2:17, 4:22, 7:4-6). Judarna bodde på de platser som deras släkter kommit ifrån men Jerusalem var fortfarande i ruiner. Husen och murarna var nerrivna och staden hade bränts ner av babylonierna 586 f.Kr. I den här situationen reste Herren upp profeterna Haggai och Sakarja. Resultatet blev att tempelbygget återupptogs.

- **Skrivelsen till kung Darejavesch (5:3-6:22)**

I skrivelsen hänvisades till kung Koresh dekret, att templet skulle återuppbyggas. När man gjorde efterforskningar i Persiens arkiv fann man att detta stämde. Kung Darejavesch eller Dareios sa till på skarpen att templet måste byggas upp. År 516 f.Kr invigdes det nya templet och man firade Herrens påsk (6:19-22).

B. Esras närhistoria (7:1-10:44)

1. Esra reste till Jerusalem (7:1-8:36)

- **Undret med kung Artashasta (7:1-28)**

Kung Artashasta hade i början av sin regering stoppat uppbyggnaden av Jerusalem (4:18-22). Men år 458 f.Kr. fick Esra kungens välsignelse att resa till Jerusalem, för att etablera Herrens lag bland judarna. Det visade sig att Esra hade samtalat med kungen om Herren. Esra hade sagt att de inte behövde någon väpnad eskort eftersom Herren vakade över dem (8:21-23). Kungen hade i en skrivelse befallt att Esra skulle få allt vad som behövdes för tempelgudstjänsten. Vidare hade han gett Esra befogenheter att upprätta ett domstolsväsende i Juda. Dessa domstolar skulle döma både efter Moses lag och Persiens lag. Allt detta märkliga förklarades med att: *"Kungen gav honom allt han begärde, eftersom Herren hans Guds hand var över honom"* (7:6).

- **Resan till Jerusalem (8:1-36)**

Det var ett stort antal judar som reste med Esra. Gruppen av leviter var extra viktiga för prästen Esra och för hans planer för tempelgudstjänsten och domstolsväsendet. Precis som förra gången hade de med sig stora gåvor till Herren (1:6-11, 8:25-29). Esra vägde upp allt silver och guld och fördelade alla gåvor på 12 prästfamiljer. Dessa fick sedan redovisa allt vid

framkomsten. Bokföringen var noggrann. Hela resan inleddes med tre dagars fasta och bön om Herrens beskydd.

2. Folkets otrohet (9:1-10:44)

- **Estras sorg över folkets otrohet (9:1-15)**

Ett mycket stort problem återfinns i både Estras och Nehemjas böcker. Det visade sig att många av de judar som återkommit till landet hade gift sig med kvinnor från de andra folken (Esra 9:1-2). Det var just detta som var en huvudorsak till att Israels folk tillbad folkens avgudar under hela sin historia fram till fångenskapen i Assyrien och Babel (5 Mos 7:3-4, Dom 3:5-6).

Esra blev djupt bedrövad över situationen. Han rev sönder sina kläder och satt länge tyst inför Herren. Till slut ropade Esra till Herren och bekände folkets synd.

- **Folket slöt ett förbund inför Herren (10:1-44)**

Ett antal ledande judar förstod allvaret i Estras bön och i hela situationen. De föreslog att de skulle sluta ett förbund inför Herren. Man gav en ed på att alla blandäktenskap med kvinnor från andra folk skulle upplösas. Trots det tragiska i hela denna händelse kan vi utgå ifrån att Israel räddades från en ny era av avguderi genom Esra, den skriftlärd.

REFLEKTION

När man sätter sig in i situationen så inser man hur skört och svagt allting var. De hade visserligen befriats från fångenskapen, men de uppfattade fortfarande sig själva som ”slavar” i det persiska imperiet (Esra 9:8-9, Neh 9:36-37). Jerusalem låg delvis i ruiner, nästan 100 år efter återkomsten till landet.

Herrens lösning var att resa upp profeterna Haggai och Sakarja för att färdigställa templet 516 f.Kr. När folket hotades av förintelse använde Gud drottning Ester och Mordokaj. När det andliga livet i Juda var på väg att vittra sönder reste han upp Esra för att återinföra Guds lags särställning i landet. Han reste upp Nehemja för att återuppbygga och befolka Jerusalem, reformera samhället och se till att tempelgudstjänsten kunde fungera enligt Guds lagar. Utan Guds ord hade inte judarna klarat av att följa Herren. Vi har samma situation bland oss kristna i Sverige idag.